

Buitenland zoekt binnenland

Wereldwijd kopen rijke landen grond op in arme landen om hun eigen voedselaanvoer veilig te stellen. Ook speculanten azen op landbouwgronden; die zijn 'beter dan goud'. De geopolitiek van voedselzekerheid.

Ethiopië, een van de meest door honger geplaagde landen ter wereld, zal de komende jaren veel meer voedsel van zijn bodem zien komen. Honderden miljoenen hectaren grond zijn al aangekocht om te worden omgetoverd tot moderne, uitgestrekte landbouwbedrijven – een ervan wordt volgens de plannen een graanbedrijf met de afmetingen van Noord-Holland. Maar van de beloofde oogsten van tarwe, rijst en soja gaan de Ethiopiërs zelf niet mee-eten. Alle opbrengst wordt direct verscheept naar India en Saoedi-Arabië, de nieuwe eigenaars van uitgestrekte stukken Ethiopisch grondgebied.

Het voorbeeld staat niet op zichzelf. Koeweit kocht land in Cambodja, China in Congo, de Arabische Emiraten in Pakistan, Zuid-Korea in Tanzania en ga zo maar door. De landaankopen zijn zo groot en volgen elkaar zo snel op dat sommige ngo's spreken van 'the great land grab' of een nieuwe 'scramble for Africa and Asia': een neokoloniale verovering van de Derde Wereld door buitenlands kapitaal. Volgens de Wereldbank gaat het inmiddels om veertig miljoen hectare landbouwgrond – tien maal Nederland, ruim meer dan heel Duitsland.

En het houdt niet op bij rijke landen die arme bezetten. Er is ook ruilhandel: Libië kreeg een stuk Oekraïne in ruil voor een oliebron, Qatar legt een haven aan in ruil voor een stuk Kenia. En ook arme landen kopen elkaars grond, zoals Jordanië in Soedan of Egypte in Ethiopië. Want de reden voor de landhonger is niet het vergaren van een imperium, de voornaamste reden is angst. Voor falende voedselmarkten, voedselcrises, voedselrellen: voor honger. Het is geen denkbeeldige angst, want in 2007 en 2008 was de wereld al korte tijd in de greep van een voedselcrisis die in tientallen landen tot tekorten leidde. In een handvol landen leidde dat tot voedselrellen, waarbij tientallen mensen omkwamen.

Bron: De Groene Amsterdammer, 19 januari 2011

MORGEN BIJ AARDRIJKSKUNDE

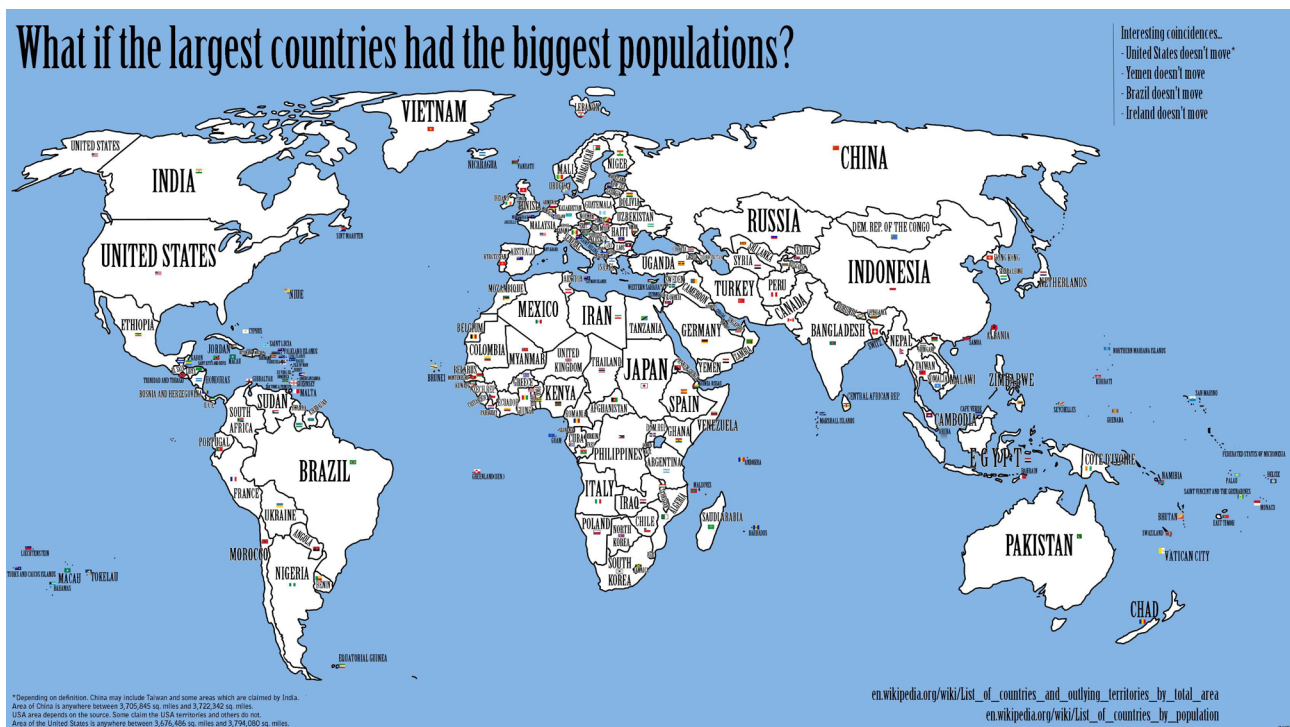
Hoe kan dat nou? Landen die grond in andere landen kopen? En waarom is de landhonger de laatste jaren toegenomen? Geeft het kaartbeeld een oplossing om de wereld eerlijker te verdelen?

Aardrijkskunde is het schoolvak dat antwoorden geeft op deze vragen. In het examenprogramma aardrijkskunde havo/vwo is het wereldvoedselvraagstuk een belangrijk onderwerp. Aardrijkskunde leert hoe de overheid in arme landen de grond die geen eigendom is van de lokale bevolking verkoopt aan rijke landen. En hoe bevolkingsgroei, urbanisatieprocessen en welvaartsgroei leiden tot extra vraag naar voedsel in opkomende landen als India en China. Aardrijkskunde zet je aan het denken over een veranderende wereld.

De nieuwe wereldkaart is te simpel want of een gebied te gebruiken is als landbouwgebied hangt niet alleen af van het oppervlak maar van mens en natuur, van reliëf, neerslag, bodemvruchtbaarheid, landbouwtechnieken en landbouworganisatie, handel en transport.

Wat er kan gebeuren als voedselproblemen en macht in het geding zijn, laten de recente ontwikkelingen in Tunesië en Egypte zien. *Aardrijkskunde doet ertoe!*

Henk Meijer & Joop van der Schee

Bron: <http://frogsmove.com/2010/11/14/moving-france-to-peru/>